

IPCC – Alapvető ismeretek

December 18. Konferencia, TRUST – Police complaints project

Az eredeti ötlet – miben hasonlít az IPCC a magyar PT-hez, de kiderül, hogy tulajdonképpen semmiben, pedig a törvénymódosítás erre hivatkozik, mint példára. Azonban érdemes röviden áttekinteni, hogy melyek voltak a bevezetésének okai, lépcsői, valamint röviden hasznos ismertetni, hogyan működik az IPCC. A civil panaszvizsgálat további fejlesztése során mindenképpen.

Közvetlen előzmények (a független vizsgálat gondolat először 1929-ben jelenik meg a Royal Commission of Police Powers)

a) CPT report (1997) – a rendszerrel szemben tapasztalt kritikákat a PCA nem oldotta meg (PCA: a panaszrendszert megfigyelő és elemző, javaslattevő szerv, mely nem nyomoz, vizsgál, és nem hoz kikényszeríthető döntést).

b) Stephen Lawrence ügyben folytatott vizsgálat (MacPherson-jelentés):

c) BM jelentés 1997

Alapelvek

Függetlenség és nyitottság, átláthatóság

Megelőző felmérések:

- népesség teljes körében: 88-tól 96-ig folyamatosan csökkenet a bizalom, és 97-ben a megkérdezettek 60%-a mondta, hogy a független vizsgálatban jobban bízna, 20%-nak meg mindegy. Az arány a kisebbség körében rosszabb volt.
- Panaszosok: 90%-a szerint kellene független vizsgálatnak lennie (1991, Maguire és Corbett), és a többsége azt mondta, hogy annyi is elég lenne, bocsánatot kérne a rendőrség a panasz eljárás végén, vagy egy részletes indokolást arra vonatkozóan, hogy miért volt a panasz megalapozatlan
- Rendőrség: 9000 válaszoló, 85%-uk szerint a polgárok jobban bíznának egy független vizsgálati módban

Az elégedetlenség okai:

- Miért különbözik a rendőr bármilyen más közszolgáltatótól, akivel szemben panasz eljárással kapcsolatban nem elvárás a független vizsgálat: erőszak alkalmazás és széleskörű diszkréció megkülönbözteti őket, ezért nagyobb a tétje annak, ha jogellenesen jár el
- Mivel az összes panasz 2%-a megalapozott, és a rendőrök majd' mindegyike ellen nyújtottak már be panaszt, a panaszt tevőkkel szemben alapvető a fenntartás, különösen azért, mert a panaszok jó része olyan társadalmi csoporttól származik, akikkel a rendőrség antagonisztikus ellentétben áll. Ehhez járul még hozzá, hogy a rendőrség, mint intézmény szervezetszociológiailag az egyik legösszetartóbb szervezet, mert a rendkívüli kihívások, melyekkel szembenéz, nagyon erős csoportlojalitást feltételez ahhoz, hogy a szükséges koordináció meglegyen a nehéz helyzetek hatékony kezeléséhez. Mindez együtt azzal jár, hogy a részhajló ítékezés bele van kódolva a rendszerbe.

Trust for Civil Society in Central & Eastern Europe

A szakmai kerekasztalt az Európai Bizottság és a Trust for Civil Society in Central and Eastern Europe támogatta.

- c) Ha a csoportlojalitást el is hagyjuk, még mindig megmarad egy szempont: más az elfogadható, ésszerű eljárás egy civil és egy nem-civil számára. Lehet, hogy egy intézkedés egy rendőrnek szükségesnek és arányosnak minősül, de ha az laikus szemmel nem elfogadható, akkor nem megfelelő az eljárás, mert ha a „policing by consent” a cél, akkor a laikusok számára elfogadható magatartásmintának kell lennie a zsinórmértéknek.

A független vizsgálat veszélyei

- a) pénz
b) személyzet
c) rendőrségi együttműködés: ehhez kellene a normák, és hogy a vizsgálatban egyébkétn szerepet kapjanak a rendőrök is valamilyen formában (van az a tévhit, hogy rendőri tevékenységet csak rendőr tud vizsgálni, mert ő ismeri az élethelyzeteket, melyek előfordulnak egy panasz tárgyává tett magatartás esetén. Ez nyilván helytelen, hiszen egy bíró sem ismeri tipikusan mondjuk egy orvos műtét részleteit, a szakma szabályait, vagy egy biztonsági őr napi munkáját, de mégis meg tudja ítélni, hogy jogszerű volt-e az eljárás, vagy sem, ha másként nem, szakértő bevonásával. Az ítéletalkotás a józan észből fakadó képesség – pl. esküdtszéki bíraskodás).

Mire terjedjen ki a hatáskör? (avagy mi a célja az intézménynek?)

- a) a cél a közbizalom elnyerése és a rendőrség jó hírének visszaállítása és megtartása. Ezt csak úgy lehet elérni, ha a panaszok nem elhanyagolható részét vizsgálja a rendőrség, és a legjobban az embereket az udvariatlan, tiszteletlen hangnem zavarja, ezért az ilyen típusú panaszoknak is el kell valamilyen formában jutniuk az IPCC-hez.
b) A javaslat az, hogy a súlyos ügyeket az IPCC vizsgálja (halál, súlyos sérelem, szexuális jellegű visszaélések, súlyos korrupció), valamint a fennmaradó ügyek 25%-a

Eljárási módok jelenleg:

- a) Független vizsgálat IPPC által teljes részben

Abban az esetben, ha a közérdeklődésre leginkább számot tartó ügyről van szó, vagy ha a rendőr közmegítélését nagyban befolyásoló ügy a vizsgálat tárgya. Az ilyen ügyekben kizárólag az IPCC nyomozói járnak el, a nyomozást az IPCC területileg illetékes biztosa felügyeli. A médiakapcsolatokért az ügyben az IPCC felelős. Ha bcs. gyanúja merül fel, vagy fegyelmi eljárás szükségessége, akkor a vádat is az IPCC képviseli, mert az ügyészség eljárásával kapcsolatban hasonló kritikák fogalmazódtak meg (ide esetleg magyar statisztika – Liska Marci)

- b) IPCC által irányított vizsgálat -

A rendőrség nyomoz, de a nyomozás ura az IPCC, közvetlen felügyelet és irányítás. Ténylegesen ez úgy néz ki, hogy egy IPCC nyomozót neveznek ki egy ügy élére, akinek a rendőrök, akik a vizsgálatot lefolytatják, jelentenek. A teljes vizsgálatot a biztos felügyeli. A médiakapcsolatokért az ügyben az IPCC felelős.

- c) IPCC által felügyelt vizsgálat -

Trust for Civil Society in Central & Eastern Europe

A szakmai kerekasztalt az Európai Bizottság és a Trust for Civil Society in Central and Eastern Europe támogatta.

A rendőrség az ügy ura, ő folytatja a vizsgálatot, jelentést nem IPCC nyomozónak, hanem egy esetfelelősnek tesz, aki nem irányítja és felügyeli közvetlenül az eljárást, csak tájékoztatást kap annak előrehaladásáról. Az IPCC hagyja jóvá a nyomozást folytató rendőr személyét, a vizsgálat tárgyát képező kérdéseket és a vizsgálati tervet. A zárójelentést az ügyben az IPCC hagyja jóvá, de csak a tekintetben, hogy minden kérdésre választ ad-e a vizsgálat. A médiakapcsolatokért a rendőrség felelős.

d) Rendőrség által lefolytatott vizsgálat IPCC szerep nélkül

A szelekció szempontjai

Kötelezően A típusú vizsgálat:

- halál, súlyos sérülés
- szexuális jellegű cselekmény
- súlyos korrupció
- fegyelmi eljárás alapjául szolgáló cselekmény, amely diszkriminatív elemet tartalmaz

Két fő szempont: közérdek, melynek fennállása szempontjából az alábbi tényezőket kell

- halál vagy súlyos sérülés
- faji egyéb diszkrimináció
- több rendőrt érint
- lőfegyver
- ha az állítás beigazolódnak, jelentős közérdeklődésre tarthat számot az ügy
- ha az állítólagos jogsértő cselekményt elkövetővel szemben már volt megalapozott panasz, vagy az érintett rendőrség más alkalmazottjával szemben volt ilyen panasz
- ha nem vesz részt az IPCC, akkor a vizsgálatot nem tekintik objektívnek
- az állítólagos cselekmény az igazságszolgáltatással kapcsolatos visszaélés
- jogtalan előnyszerzés vagy jogtalan hátrányokozás az állítólagos cselekmény
- alapvető jogot lényegesen érint

Ha ezen tényezők közül legalább kettő fennáll, akkor nagyon valószínű, hogy az IPCC szerepet kap a vizsgálatban. Az ECHR tesztet a 2. és 3. cikk panaszokkal kapcsolatban az A és a B vizsgálat elégíti ki.

Az IPCC megszüntetheti az eljárást, ha

- a panaszos nem működik együtt
- ha megegyezés született a felek között
- ha a panasz visszaélés a panasz-eljárással, vagy nyilvánvalóan megalapozatlan
- újából előterjesztett panasz azonos ügyben.

Nyilvánosság tájékoztatása

- honlap
- szórólapok
- rendőrség

Trust for Civil Society in Central & Eastern Europe

A szakmai kerekasztalt az Európai Bizottság és a Trust for Civil Society in Central and Eastern Europe támogatta.